

AH 1983
2023Z03219

Antwoord van minister Weerwind (Rechtsbescherming), mede namens de staatssecretarissen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Financiën (ontvangen 23 maart 2023)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022-2023, nr. 1896

Vraag 1

Herinnert u zich dat in november 2021 de motie van het lid Omtzigt c.s. (Kamerstuk 35 927, nr. 79) unaniem is aangenomen over uithuisplaatsingen en het kinderopvangtoeslagschandaal die in het eerste dictum de regering verzoekt “onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar de omvang van het probleem en hoe dit jarenlang heeft kunnen gebeuren”?

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

Herinnert u zich dat u het wetsvoorstel ‘Tijdelijke uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT’ (Kamerstuk 36 275) heeft ingediend waarin drie doelstellingen zijn geformuleerd, namelijk:

- a. Inzicht krijgen in de (omvang van de) groep ouders die gedupeerd is bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag én hun kinderen die te maken hebben (gehad) met een uithuisplaatsing;
- b. Het bereiken van deze groep ouders met een gericht ondersteuningsaanbod vanuit het ministerie van J&V;
- c. Reflectie op het eigen handelen middels het doorlichten van dossiers van de uithuisgeplaatste kinderen van deze groep ouders door de Raad voor de rechtspraak en de gerechten, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen?

Antwoord op vraag 2

Ja.

Vraag 3

Kunt u aangeven waarom u het wetsvoorstel niet de aparte doelstelling gegeven heeft om onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar uithuisplaatsingen en het kinderopvangtoeslagschandaal?

Antwoord op vraag 3

Inmiddels is die doelstelling expliciet opgenomen via een nota van wijziging bij het wetsvoorstel die uw Kamer op 16 maart jongstleden heeft ontvangen. Het wetsvoorstel had initieel als doel om persoonsgegevens te kunnen koppelen om zo inzicht te krijgen in de groep ouders (en hun kinderen) die gedupeerd zijn bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag én te maken hebben (gehad) met een gedwongen uithuisplaatsing. Op basis van dit inzicht kan hen ook een hulpaanbod worden gedaan. Dit heb ik toegezegd aan uw Kamer onder meer in het debat over uithuisplaatsingen van 12 mei 2022. Verder werd er reeds onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de Inspectie Justitie en Veiligheid en was de onafhankelijke onderzoekscommissie in voorbereiding. Bovendien bestaan er reeds mogelijkheden voor

wetenschappelijk onderzoek, zoals onder andere is toegelicht in de op 16 maart 2023 aan uw Kamer verstuurde zienswijzen van de Raad van de rechtspraak, de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdzorg Nederland. Uit de zienswijzen van deze organisaties volgt ook dat zij bereid zijn om aan onderzoek medewerking te verlenen, mits dit juridisch en praktisch uitvoerbaar is.

Vraag 4

Bent u de mening toegedaan dat u met dit wetsvoorstel uitvoering hebt gegeven aan de motie van het lid Omtzigt c.s. (Kamerstuk 35 927, nr. 79)? Zo ja, kunt u dat motiveren?

Antwoord op vraag 4

Zoals in het antwoord op vraag 3 is toegelicht was het wetsvoorstel oorspronkelijk niet specifiek gericht op het 'mogelijk maken van onafhankelijk onderzoek', onder meer omdat er reeds onafhankelijk onderzoek wordt verricht door het CBS en de Inspectie Justitie en Veiligheid. Inmiddels heb ik de commissie Hamer ingesteld die onafhankelijk onderzoek zal doen. Ik heb daarmee uitvoering gegeven aan de motie van het lid Omtzigt c.s.

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 3 is inmiddels via een nota van wijziging een extra doelstelling aan het wetsvoorstel toegevoegd waarmee wordt gewaarborgd dat het op grond van deze tijdelijke wet ontstane inzicht in de groep UHP KOT-kinderen, gebruikt kan worden voor extern wetenschappelijk onderzoek. Daarmee draagt dus ook deze wet bij aan de uitvoering van de motie.

Vraag 5

Kunt u aangeven op welke andere wijze u uitvoering gaat geven aan de motie van het lid Omtzigt c.s. (Kamerstuk 35 927, nr. 79)?

Antwoord op vraag 5

Ik geef uitvoering aan de motie van het lid Omtzigt op de wijze zoals ik in het antwoord op vraag 4 heb beschreven.

Vraag 6

Bent u ermee bekend dat voor het onderzoek leidend tot het rapport van 1 november 2022 (Kwantitatief onderzoek naar kinderschermingsmaatregelen bij kinderen van gedupeerden van de toeslagenaffaire) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), persoonsgegevens van kinderen van gedupeerden aan het CBS ter beschikking zijn gesteld?

Antwoord op vraag 6

Ja.

Vraag 7

Kunt u aangeven op grond van welke wettelijke bepaling persoonsgegevens van gedupeerde ouders en kinderen van gedupeerde ouders aan het CBS zijn verstrekt en door wie?

Antwoord op vraag 7

Op grond van artikel 33, lid 1, onderdeel a, onder 1^e opsommingspunt van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek heeft het CBS deze gegevens ontvangen van de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen en verwerkt tot statistische uitkomsten. Er zijn voor de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) geen wettelijke belemmeringen om

de gegevens aan het CBS te verstrekken.

Vraag 8

Welke selectiecriteria zijn gehanteerd bij het opstellen van de aan het CBS ter beschikking gestelde lijst van gedupeerden van het kinderopvangtoeslagenschandaal?

Antwoord op vraag 8

De UHT heeft aan het CBS een bestand geleverd met daarin personen die op 1 juli 2022 bij UHT geregistreerd stonden als gedupeerde. In dit bestand zitten meer dan 25.000 vastgestelde gedupeerden. Een ouder/aanvrager zit in dit bestand wanneer deze een formele beschikking van de Belastingdienst heeft ontvangen waarin meegedeeld wordt dat hij/zij gedupeerde is en/of een bedrag van 30.000 euro heeft ontvangen in het kader van de Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag.

Vraag 9

Door wie en wanneer is deze lijst opgesteld en aan het CBS verstrekt?

Antwoord op vraag 9

Het bestand is op 12 juli 2022 door UHT opgesteld en aan het CBS verstrekt.

Vraag 10

Is deze lijst na terbeschikkingstelling aan het CBS nog gewijzigd?

Antwoord op vraag 10

Nee, deze lijst is niet meer gewijzigd. De aan het CBS verstrekte lijst is een momentopname van de personen die op 1 juli 2022 bij UHT geregistreerd waren als gedupeerde.

Vraag 11

Welke concrete gegevens over gedupeerden van het kinderopvangtoeslagenschandaal zijn aan het CBS verstrekt?

Antwoord op vraag 11

Het CBS heeft van UHT een bestand ontvangen met daarin de volgende gegevens:

- BSN ouder
- BSN kind
- Geboortedatum kind (hulpvariabele bij koppeling van bestanden)
- Overlijdensdatum kind (indien van toepassing; hulpvariabele bij koppeling van bestanden)
- Datum eerste CAF-correctie

De datum eerste CAF-correctie was in het bestand alleen gevuld indien het dossier van de gedupeerde ouder ten tijde van het aanmaken van het bestand integraal was behandeld door UHT. CAF staat daarbij voor het 'Combiteam Aanpak Facilitators' dat binnen de Belastingdienst was opgericht om onderzoek te doen naar fraude en georganiseerd misbruik van kinderopvangtoeslag.

Vraag 12

Kunt u op basis van de CBS-studie aangeven hoeveel kinderen (met 95% betrouwbaarheidsinterval) naar schatting uithuisgeplaatst zijn als gevolg van het

toeslagenschandaal?

Antwoord op vraag 12

Nee dat kan ik niet. Het door het CBS uitgevoerde onderzoek bevat geen antwoord op deze vraag, omdat de onderzoeksgroep die te maken kreeg met een uithuisplaatsing statistisch gezien te klein was om betrouwbare uitkomsten te kunnen samenstellen.¹ In het CBS-onderzoek is gekeken naar de inzet van kinderbeschermingsmaatregelen. Daarbij is op groepsniveau geen bewijs van een relatie gevonden tussen de toeslagenaffaire en de inzet van kinderbeschermingsmaatregelen. Ook met inachtneming van de betrouwbaarheidsintervallen is de conclusie dat er geen bewijs gevonden is dat kinderbeschermingsmaatregelen gemiddeld genomen vaker voorkomen bij gedupeerden van de toeslagenaffaire dan bij vergelijkbare niet-gedupeerden.² Zoals in het rapport van CBS staat beschreven, kan er in individuele gevallen mogelijk wel een relatie zijn. Dit zou kunnen blijken uit het kwalitatieve onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd door de Inspectie Justitie en Veiligheid.

Vraag 13

Onderkent u dat ook wanneer het om een relatief gering aantal zaken zou gaan, het van groot belang is om vast te stellen of in de concrete zaken de verdenking van toeslagenfraude heeft geleid tot een uithuisplaatsing?

Antwoord op vraag 13

Ik vind het belangrijk om inzicht te hebben in de samenloop en samenhang tussen de kinderopvangtoeslagenaffaire en uithuisplaatsingen én om lessen te trekken voor de toekomst. Verder vind ik het van belang dat het kabinet ondersteuning biedt aan deze groep gedupeerden van de toeslagenaffaire én te maken had/heeft met uithuisplaatsing van een of meer kinderen. Die ondersteuning is beschikbaar voor ouders en kinderen ongeacht de specifieke relatie tussen gedupeerdheid door de problemen met de uitvoering van de kinderopvangtoeslag en uithuisplaatsing.

De Inspectie Justitie en Veiligheid voert momenteel het tweede, kwalitatieve deelonderzoek uit waarin zij een aantal casussen (zie ook het antwoord op vraag 15) analyseert en onderzoekt hoe de jeugdbescherming is omgegaan met gedupeerden. Dat onderzoek van de Inspectie Justitie en Veiligheid zal naar verwachting ook inzicht bieden in de vraag of het mogelijk is om vast te stellen of in concrete zaken de verdenking van toeslagenfraude heeft geleid tot een uithuisplaatsing. Ik verwacht dat het onderzoek van de Inspectie medio 2023 gereed is.

Daarnaast zullen het onderzoek van de Commissie Hamer en de reflecties van de Raad voor de Kinderbescherming, de Raad voor de rechtspraak en de Gecertificeerde Instellingen inzicht geven in het mogelijke verband tussen de problemen met de kinderopvangtoeslag en uithuisplaatsingen.

Vraag 14

Bent u bekend met het door de Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie J&V) gestartte 'Inspectieonderzoek naar de toeslagenaffaire en kinderbeschermingsmaatregelen' zoals door Inspectie J&V op 17 januari 2022 aangekondigd?

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2022/30/onderzoeken-naar-gedupeerden-toeslagenaffaire>

² <https://www.cbs.nl/-/media/pdf/2023/05/achtergronddocument-onzekerheidsmarges-cbs-onderzoek-toeslagenaffaire-en-jeugdbescherming.pdf>

Antwoord op vraag 14

Ja, mij is bekend dat de Inspectie Justitie en Veiligheid dit onderzoek momenteel uitvoert.

Vraag 15

Op grond van welke wettelijke bepaling verkrijgt de Inspectie J&V de burgerservicenummers van gedupeerden van het toeslagenschandaal en hun kinderen?

Antwoord op vraag 15

Om het tweede kwalitatieve deelonderzoek te kunnen uitvoeren was het voor de Inspectie Justitie en Veiligheid van groot belang om de gedupeerde gezinnen te kunnen identificeren. De Inspectie heeft daarom, op basis van de artikelen 5.16 en 5.20 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), juncto artikel 10 van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (Wabb), gegevens gevorderd bij Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen. Dit om op grond van haar wettelijke bevoegdheid in artikel 9.2, derde lid, van de Jeugdwet om dossiers in te kunnen zien.

Via een DPIA (data protection impact assessment), door de Inspectie gezamenlijk uitgevoerd met de UHT, zijn maatregelen bepaald om de privacy van de betrokkenen zo veel mogelijk te borgen. Zoals bijvoorbeeld het plaatsen van het bronbestand in een afgeschermd omgeving die alleen toegankelijk is voor één geautoriseerde medewerker en het anonimiseren van het matchbestand.

Vraag 16

Hoeveel gevallen gaat de Inspectie J&V onderzoeken?

Antwoord op vraag 16

In het plan van aanpak van het tweede, kwalitatieve, deelonderzoek heeft de Inspectie Justitie en Veiligheid beschreven dat zij een selectie van de dossiers kwalitatief gaat analyseren op factoren die mogelijk een rol hebben gehad in de beoordeling van de veiligheidssituatie van de kinderen bij de gedupeerde gezinnen, die leidde tot een kinderbeschermingsmaatregel. De Inspectie onderzoekt momenteel daarom ten minste twintig casussen. Hierbij wordt onder andere gesproken met gedupeerde ouders, kinderen, betrokken jeugdbeschermers en medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming (hierna RvdK). Dit zal resulteren in tientallen interviews om informatie te verkrijgen over hoe de jeugdbescherming is omgegaan met ouders en kinderen. Door zowel met ouders en kinderen als betrokken professionals in gesprek te gaan worden verschillende perspectieven in het onderzoek betrokken.

De uiteindelijke grootte van de selectie wordt bepaald aan de hand van saturatie, met een minimum van twintig casussen. Dat betekent dat de Inspectie Justitie en Veiligheid steeds nieuwe casussen analyseert totdat zij geen nieuwe factoren kan identificeren en aanvullend casusonderzoek geen nieuwe inzichten oplevert. De uitvoering van dit onderzoek is op dit moment nog gaande. Het is op dit moment dan ook nog niet te zeggen hoeveel casussen in totaal onderzocht gaan worden.

Vraag 17

Over welke informatie (data) en dossiers beschikt de Inspectie J&V met betrekking tot dit onderzoek?

Antwoord op vraag 17

Om de casussen ten behoeve van het onderzoek te kiezen is het van belang te weten welke gedupeerde gezinnen ook nog te maken hadden/hebben met een kinderbeschermingsmaatregel. Om dit duidelijk te krijgen, heeft de Inspectie Justitie en Veiligheid in mei 2022 de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen verzocht om een lijst met burgerservicenummers van gedupeerde gezinnen. In september 2022 is deze lijst met de Inspectie gedeeld. Daarna is deze lijst gekoppeld aan gegevens van de RvdK. Beide lijsten heeft de Inspectie Justitie en Veiligheid beveiligd om de privacy van gezinnen te waarborgen. Uit de koppeling is vervolgens een lijst gekomen van 2.794 ouders die gedupeerd zijn én tussen 2008 en 2022 met de RvdK te maken hebben gekregen. In deze lijst zitten ook gezinnen waar de RvdK wel een raadsonderzoek heeft gedaan, maar waarbij dit niet heeft geleid tot een kinderbeschermingsmaatregel.

Vervolgens is uit de lijst van 2.794 BSN's een aantal casussen geselecteerd om mee te nemen in het onderzoek. Casussen worden niet helemaal toevallig gekozen, de Inspectie Justitie en Veiligheid wil namelijk verschillende casussen onderzoeken om een zo representatief mogelijk beeld te krijgen van wat er zich heeft afgespeeld. Voor de selectie van de casussen was het nodig om enkele gegevens in dossiers op te zoeken bij de RvdK, zoals de uitgesproken kinderbeschermingsmaatregel en of sprake is geweest van een vrijwillige uithuisplaatsing. Naar aanleiding van de samenstelling van de groep ouders gedupeerd door de toeslagenaffaire die in aanraking zijn gekomen met een jeugdbeschermingsmaatregel willen de inspecties deze groep afgespiegeld zien in de selectie van casussen die onderzocht worden in het kwalitatieve onderzoek. Daarom is ook rekening gehouden met de regio waarin de casus speelt/ speelde en migratieachtergrond.

Ook heeft de Inspectie contactgegevens van ouders van geselecteerde casussen nodig voor het vragen om toestemming voor nader dossieronderzoek en het meewerken met een interview. De informatie over casussen die niet zijn meegenomen in het onderzoek, bijvoorbeeld wanneer de gedupeerde ouder geen toestemming geeft, wordt na de definitieve keuze van casussen verwijderd uit het systeem van de Inspectie. Dit uit privacy-oogpunt en om te voorkomen dat casussen opnieuw worden geselecteerd en ouders opnieuw om toestemming worden gevraagd. Op casusniveau kan, alleen na toestemming van gedupeerde gezinnen, meer informatie bij bijvoorbeeld de RvdK, de Gecertificeerde Instelling en Veilig Thuis worden opgevraagd.

Vraag 18

Welke partijen heeft de Inspectie J&V om informatie verzocht?

Antwoord op vraag 18

Zie het antwoord op vraag 17.

Vraag 19

Hoe weet de Inspectie J&V welke (ouders van) kinderen met een beschermingsmaatregel betrokken zijn bij de toeslagenaffaire?

Antwoord op vraag 19

Zie het antwoord op vraag 17.

Vraag 20

Herinnert u zich dat de Inspectie J&V op 17 januari 2022 de aankondiging van de onderzoeksopzet 'Hoe ging de Jeugdbescherming om met gezinnen gedupeerd door de Toeslagenaffaire' heeft gepubliceerd en daarin vermeld:

"Nadat beide deelonderzoeken zijn afgerond zullen de inspecties hun bevindingen publiceren. Hoewel tussentijds niet inhoudelijk gerapporteerd zal worden, zullen de inspecties tijdens alle fases van het onderzoek via de website van de Inspectie J&V inzichtelijk maken waar in het onderzoeksproces zij zich bevinden"?

Antwoord op vraag 20

Ja.

Vraag 21

Kunt u aangeven waarom het CBS van deze onderzoeksopzet is afgeweken en haar bevindingen al eerder heeft gepubliceerd?

Antwoord op vraag 21

Het CBS hanteert het uitgangspunt dat resultaten van CBS-onderzoek zo snel mogelijk na afronding van het onderzoek worden gepubliceerd. Daarnaast luidt beginsel 6.7 van de Praktijkcode Europese statistieken dat alle gebruikers op hetzelfde tijdstip dezelfde toegang hebben tot statistische nieuwsberichten. Bevoorrechte toegang voor externe gebruikers vóór de bekendmaking van een bericht is beperkt en goed gemotiveerd, en wordt gecontroleerd en gepubliceerd. In lijn daarmee heeft het CBS bepaald dat aan de opdrachtgever voorinzage onder embargo kan worden verleend, waarbij die embargoperiode in principe maximaal 24 uur is.³ Een situatie waarin de uitkomsten van het CBS-onderzoek onder embargo aan Inspectie Justitie en Veiligheid verstrekt zouden worden gedurende de gehele periode dat Inspectie het tweede kwalitatieve onderzoek uitvoert, past niet bij deze uitgangspunten. Ten tijde van de aankondiging van de onderzoeksopzet door de Inspectie op 17 januari 2022, bevonden de gesprekken tussen de Inspectie en het CBS zich nog in een verkennende fase en waren bovenstaande uitgangspunten nog niet gedeeld.

Het CBS heeft op 28 juni 2022 al enkele tussenresultaten uit het onderzoek openbaar gepubliceerd⁴, zodat de Inspectie Justitie en Veiligheid deze kon gebruiken bij vormgeving van het tweede kwalitatieve deelonderzoek. Op 27 juni heeft het CBS een tussentijdse update van de stand van zaken gecommuniceerd, met name om direct transparant te zijn over de bevinding dat de onderzoeksgroep die te maken kreeg met een uithuisplaatsing statistisch gezien te klein was om betrouwbare uitkomsten te kunnen samenstellen.⁵ Zodra het volledige CBS-onderzoek was afgerond op 1 november 2022, heeft het CBS de eindrapportage direct gepubliceerd.⁶

Vraag 22

Kunt u aangeven waarom de inspecties hier ook van zijn afgeweken?

Antwoord op vraag 22

³ <https://www.cbs.nl/-/media/cbs/over-ons/organisatie/embargobeleid-cbs.pdf>

⁴ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2022/26/kenmerken-van-gedupeerde-gezinnen-toeslagenaffaire>

⁵ <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2022/30/onderzoeken-naar-gedupeerden-toeslagenaffaire>

⁶ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/44/geen-bewijs-dat-toeslagenaffaire-gemiddeld-genomen-heeft-geleid-tot-meer-kinderbeschermingsmaatregelen>.

Beginsel 6.7 van de Praktijkcode Europese statistieken luidt dat alle gebruikers op hetzelfde tijdstip dezelfde toegang hebben tot statistische nieuwsberichten. Dit maakt dat het CBS de resultaten van het eerste deelonderzoek, dat zij op verzoek van de Inspectie heeft uitgevoerd, na een zeer korte embargotermijn heeft gepubliceerd. Dit maakt dat de Inspectie Justitie en Veiligheid ook is afgeweken van haar voornemen om in één keer te publiceren.

Vraag 23

Herinnert u zich dat de inspecties in hun onderzoeksopzet schreven:

“De kenmerken waarop in het eerste deelonderzoek gecontroleerd zal worden en de keuze voor vergelijkingsgroepen zal uiterst zorgvuldig en in nauwe afstemming met het CBS en interne en externe experts plaatsvinden. Daarnaast zal het onderzoeksteam zich op een aantal vooraf bepaalde momenten, zoals bij het vaststellen van de onderzoeksvragen en de onderzoeksmethoden, laten adviseren door deze externe experts. Hiervoor zullen experts met kennis over onderzoeksmethoden en –technieken worden benaderd, maar ook bijvoorbeeld experts met kennis over de Toeslagenaffaire, de jeugdbescherming, nondiscriminatierecht en rechten van de mens.

2.4 Verdere procedure onderzoek

De resultaten van het deelonderzoek 1 worden gebruikt voor het verder vormgeven van deelonderzoek 2 waarin oorzaken onderzocht worden. Het plan van aanpak van dit tweede deelonderzoek zal ook op de website van de Inspectie JenV gepubliceerd worden. Na afronding van deelonderzoek 2 zullen de totale resultaten van het gehele onderzoek gepubliceerd worden.

2.5 Open en transparant

Zoals de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag concludeerde in haar rapport Ongekend onrecht, zijn de grondbeginselen van de rechtsstaat bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag geschonden, en zijn ouders door toedoen van de overheid in grote problemen terechtgekomen. Dit heeft het vertrouwen van mensen in de overheid geschaad. De inspecties hechten er daarom waarde aan bij het uitvoeren van onderzoek naar de wijze waarop de jeugdbescherming is omgegaan met gedupeerde gezinnen zorgvuldig te werk te gaan. Daar hoort ook bij dat de inspecties open en transparant zullen communiceren over wat zij willen gaan doen, wanneer zij dit doen, en op welke termijn mensen op de hoogte worden gebracht van de resultaten van het onderzoek. De stand van zaken van het onderzoeksproces zal daarom via de website van de Inspectie JenV inzichtelijk zijn. Het onderzoeksrapport wordt actief openbaar door het op de websites van beide inspecties te publiceren. Zij zullen (een afvaardiging van) gedupeerde gezinnen in staat stellen vóór publicatie kennis te nemen van de inhoud van het rapport”?

Antwoord op vraag 23

Ja.

Vraag 24

Kunt u aangeven hoe deze onderzoeksopzet gevolgd is? Kunt u met name ingaan op de volgende vragen:

- a. Welke externe experts zijn geraadpleegd en kunnen hun adviezen openbaar gemaakt worden;**
- b. Hoe zijn gedupeerde gezinnen op de hoogte gebracht van de inhoud van het eerste deelrapport (en de correcties) voor de publicatie?**

Antwoord op vraag 24

De experts waarnaar verwezen wordt zijn op verschillende momenten betrokken, bijvoorbeeld in de begeleidingscommissie van het CBS. Dit zijn experts op het gebied van

statistiek, jeugdbescherming en kinderrechten. Naast inhoudelijk experts betreft de Inspectie Justitie en Veiligheid ook gedupeerden als ervaringsdeskundigen. Zij heeft een klankbordgroep samengesteld van gedupeerde ouders.

In het kwantitatieve deelonderzoek door het CBS bestond de externe begeleidingscommissie uit de volgende personen:

- Prof. dr. Casper Albers, Rijksuniversiteit Groningen
- Mr. dr. Alexander Hoogenboom, College voor de Rechten van de Mens/ Maastricht University
- Prof. dr. Tobias Klein, Tilburg University
- Prof. dr. Frank Pijpers, Centraal Bureau voor de Statistiek⁷/Universiteit van Amsterdam

De leden van de begeleidingsgroep hebben hun adviezen veelal mondeling gegeven in een aantal video-overleggen met het CBS en de Inspectie Justitie en Veiligheid en hebben daarnaast individueel per e-mail gereageerd op conceptstukken.

Naar aanleiding van uw verzoek ben ik bereid de communicatie van het CBS en de Inspectie met de begeleidingscommissie actief openbaar te maken, conform de uitgangspunten van de Wet open overheid (Woo). Dit laatste brengt wel met zich mee dat de communicatie van het CBS en de Inspectie met de begeleidingscommissie die ik openbaar wil maken vooraf (conform de werkwijze bij openbaarmaking op grond van de Woo) aan de begeleidingscommissie om zienswijze zal worden voorgelegd.

De inspecties begrijpen dat het voor gedupeerden vervelend is onderzoeksresultaten uit de media te moeten vernemen. Echter, gegeven de embargoprocedures van het CBS was het niet mogelijk om de ouders uit de klankbordgroep voor publicatie kennis te laten nemen van de inhoud van het rapport. Daarom is zo spoedig mogelijk na deze publicatie met de klankbordgroep gesproken en toelichting gegeven op de uitkomsten van het onderzoek en de duiding hiervan door de Inspectie Justitie en Veiligheid.

Vraag 25

Hoe beoordeelt u zelf de gang van zaken met het eerste deel van het onderzoek en de conclusies?

Antwoord op vraag 25

Ik verwijs naar mijn beleidsreactie op het eerste deel van het onderzoek in de voortgangsbrief van 1 november 2022.⁸ Verder is het ongelukkig dat een tussenkopje in de samenvatting van het CBS-rapport niet zorgvuldig geformuleerd was en nadien gecorrigeerd moest worden. Dit doet echter niets af aan de inhoud en de conclusies van het rapport.

Vraag 26

Herinnert u zich uw brief van 1 november 2022 (Kamerstuk 31 839, nr. 909) waarin u schrijft een onafhankelijke onderzoekscommissie onder voorzitterschap van mevrouw Mariëtte Hamer in te stellen met de volgende opdrachtformulering: "De commissie heeft tot taak het verband tussen de toeslagenaffaire en uithuisplaatsingen te onderzoeken (2004 tot heden)"?

Antwoord op vraag 26

Ja.

⁷ Dhr. Pijpers heeft binnen CBS niet meegewerkt aan het onderzoek maar is vanuit zijn rol bij de UvA verzocht te participeren in de begeleidingscommissie.

⁸ Kamerstuk 31 839, nr. 909.

Vraag 27

Kunt u toezeggen de onafhankelijke onderzoekscommissie van alle door deze commissie gewenste informatie te voorzien en inzage te verlenen in alle door deze commissie gevraagde dossiers?

Antwoord op vraag 27

Ik heb uw Kamer op 16 maart 2023 een nota van wijziging op het wetsvoorstel Tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT toegezonden. Hierin is een expliciete grondslag opgenomen die borgt dat de commissie onderzoek kan doen en daarbij inzage kan krijgen in de dossiers.

Vraag 28

Welke onafhankelijke onderzoeken naar uithuisplaatsingen en het kinderopvangtoeslagschandaal vinden op dit moment plaats?

Antwoord op vraag 28

De Inspectie Justitie en Veiligheid onderzoekt de rol van de jeugdbescherming bij de door de toeslagenaffaire gedupeerde gezinnen. Het eerste deelonderzoek van de Inspectie Justitie en Veiligheid op basis van CBS-onderzoek⁹ is op 1 november 2022 gepubliceerd. Het tweede deelonderzoek wordt nu uitgevoerd en is naar verwachting medio 2023 gereed. Daarnaast is op verzoek van uw Kamer een onafhankelijke onderzoekscommissie (commissie Hamer) ingesteld met de taak zoals beschreven in artikel 3 van het Instellingsbesluit Commissie onderzoek uithuisplaatsingen in relatie tot de toeslagenaffaire.¹⁰

Vraag 29

Herinnert u zich dat u in de Hofbar van 21 februari 2023 stelde dat de Kamer de commissie Hamer heeft ingesteld? Klopt dat of herinnert u zich dat u toch echt zelf die commissie heeft samengesteld en ingesteld?

Antwoord op vraag 29

Ik doelde met mijn opmerking bij de Hofbar op het gegeven dat uw Kamer mij bij verschillende gelegenheden heeft bevraagd over het instellen van een onafhankelijke commissie. Uiteraard heb ik – samen met de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane – de commissie zelf ingesteld.

Vraag 30

Herinnert u zich dat u bij de Hofbar op 21 februari 2023 stelde dat onderzoekers in Leiden en van de Erasmus Universiteit de data gekregen hebben om onderzoek te doen naar uithuisplaatsingen?

Antwoord op vraag 30

Ik doelde niet op onderzoek naar uithuisplaatsingen. Ik heb verwezen naar recent onderzoek van professor Bruning van de Universiteit Leiden (naar de kinderbeschermingswetgeving¹¹) en naar onderzoek van professor Steketee van de Erasmus

⁹ Kamerstuk 31 839, nr. 908

¹⁰ <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0047840&artikel=3&z=2023-02-01&g=2023-02-01>

¹¹ <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2022/09/inhoud-en-context-wet-herziening-kinderbeschermingsmaatregelen-belemmeren-betere-jeugdbescherming>

Universiteit (naar de meerwaarde van jeugdbescherming¹²). Deze onderzoekers hebben geen data ontvangen die specifiek ziet op uithuisplaatsingen onder gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire. Ik maakte die verwijzing om te illustreren dat het heel gebruikelijk is dat er onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan naar verschillende aspecten van het functioneren van de jeugdbescherming en dat organisaties als de Raad van de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen hun medewerking verlenen aan onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek.

Vraag 31

Kunt u aangeven aan welke onderzoekers u welke data gegeven heeft, wanneer u dat gedaan heeft en wat de onderzoekersvragen en onderzoeksopzet van die studies is?

Antwoord op vraag 31

Zie het antwoord op vraag 30.

Vraag 32

Herinnert u zich dat u bij de Hofbar op 21 februari 2023 stelde dat professor Bruning en professor Steketee de data gekregen hebben?

Antwoord op vraag 32

Zie het antwoord op vraag 30.

Vraag 33

Kunt u aangeven welke data u gegeven heeft, wanneer u dat gedaan heeft en wat de onderzoekersvragen en onderzoeksopzet van die studies is? Doen zij onderzoek naar uithuisplaatsingen en het toeslagenschandaal?

Antwoord op vraag 33

Zie het antwoord op vraag 30.

Vraag 34

Kunt u deze vragen een voor een en binnen drie weken beantwoorden? Kunt u de vragen in ieder geval drie dagen voor het plenaire debat over het wetsvoorstel 'Tijdelijke uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT' beantwoord hebben, als dat eerder dan over drie weken is?

Antwoord op vraag 34

De vragen zijn zo snel als mogelijk beantwoord.

¹² <https://www.verwey-jonker.nl/publicatie/aanpak-kindermishandeling/>